

EVRENSEL HİZMETİN SAĞLANMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

(Resmi Gazete ile yayımı: 25.6.2005 Sayı: 25856)

Kanun No
5369

Kabul Tarihi
16.6.2005

BİRİNCİ BÖLÜM**Amaç ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı; kamu hizmeti niteliğini haiz, ancak işletmeciler tarafından karşılanmasında mali güçlük bulunan evrensel hizmetin sağlanması, yürütülmesi ve elektronik haberleşme sektöründe evrensel hizmet yükümlülüğünün yerine getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2.- Bu Kanunda geçen;

Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığını,

Kurum: Telekomünikasyon Kurumunu,

Elektronik haberleşme: İşaret, sembol, ses, görüntü ve elektrik işaretlerine dönüştürülebilir her türlü verinin kablo, telsiz, optik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, elektrokimyasal, elektromekanik ve diğer iletim sistemleri vasıtasıyla iletilmesini, gönderilmesini ve alınmasını,

Evrensel hizmet: Coğrafi konumlarından bağımsız olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde herkes tarafından erişilebilir, önceden belirlenmiş kalitede ve herkesin karşılayabileceği makul bir bedel karşılığında asgari standartlarda sunulacak olan, temel internet erişimi de dahil elektronik haberleşme hizmetlerini,

Evrensel hizmet yükümlüsü: Elektronik haberleşme sektöründe görev ve imtiyaz sözleşmeleri ile ruhsat ve genel izin uyarınca bu Kanun kapsamındaki hizmetleri sağlamakla yükümlü kılınan işletmeciyi,

Evrensel hizmetin net maliyeti: Bir işletmecinin, evrensel hizmet yükümlülüğünün gereklerini yerine getirmek için sağladığı durum ile hiç yükümlü olmasaydı içinde bulunacağı durum arasındaki net maliyet farkını,

5369

16.6.2005

İşletmeci: Kurum ile yapılan görev ve imtiyaz sözleşmeleri ile ruhsat ve genel izin uyarınca elektronik haberleşme hizmetlerini yürüten ve/veya elektronik haberleşme alt yapısını işleten bir sermaye şirketini,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İlkeler, Yükümlülük ve Hizmet Türleri

İlkeler

MADDE 3.- Evrensel hizmetin sağlanmasında ve bu hususta yapılacak düzenlemelerde aşağıdaki ilkeler göz önüne alınır:

- a) Evrensel hizmetten, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan herkes, bölge ve yaşadığı yer ayrımı gözetilmeksizin yararlanır.
- b) Evrensel hizmet, fert başına gayrisafi yurt içi hasıla tutarı da göz önünde bulundurulacak şekilde karşılanabilir ve makul fiyat seviyesinde sunulur.
- c) Düşük gelirliler, özürli ve sosyal desteğe ihtiyacı olan grupların da evrensel hizmetten yararlanabilmesi için uygun fiyatlandırma ve teknoloji seçeneklerinin uygulanabilmesine yönelik tedbirler alınır.
- d) Evrensel hizmet, önceden belirlenmiş hizmet kalitesi standartlarında sunulur.
- e) Evrensel hizmetin sunulmasında ve ulaştırılmasında devamlılık esastır.

İşletmecinin yükümlülüğü

MADDE 4.- İşletmeciler, bu Kanunda belirlenen evrensel hizmeti sağlamakla yükümlüdür. İmtiyaz ve görev sözleşmeleri ile ruhsat ve genel izinlerde her ne ad altında olursa olsun 3 üncü maddede belirtilen ilkelere aykırı düzenlemeler yapılamaz.

Evrensel hizmetin kapsamı

MADDE 5.- Evrensel hizmet;

- a) Sabit telefon hizmetlerini,
 - b) Ankesörlü telefon hizmetlerini,
 - c) Basılı veya elektronik ortamda sunulacak telefon rehber hizmetlerini,
 - d) Acil yardım çağrıları hizmetlerini,
 - e) Temel internet hizmetlerini,
 - f) Ulaşımı yalnız deniz yoluyla sağlanabilen yerleşim alanlarına yapılan yolcu taşıma hizmetleri ile denizde tehlike ve emniyete ilişkin haberleşme hizmetlerini,
- Kapsar.

Evrensel hizmetin kapsamı; ülkenin sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik şartları da göz önünde bulundurularak, üç yılı aşmamak üzere belirli aralıklarla, Kurumun ve işletmecilerin de görüşlerini alarak Bakanlıkça yapılacak teklif üzerine Bakanlar Kurulunca yeniden belirlenebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Evrensel Hizmetin Gelirleri ve Net Maliyet

Evrensel hizmetin gelirleri

MADDE 6.- a) Kurum, görev ve imtiyaz sözleşmeleri ile ruhsat ve genel izin bedelinin % 2'sini, yetkilendirme tarihini takip eden ayın sonuna kadar,

b) GSM işletmecileri dışındaki işletmeciler ve Türk Telekom, yıllık net satış hasılatının % 1'ini, izleyen yılın Nisan ayı sonuna kadar,

c) GSM işletmecileri, Hazineye ödeyecekleri payın % 10'luk kısmını, ödendiği ay içerisinde,

d) Kurum, 5.4.1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanunu ile 4.2.1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu uyarınca verdiği idari para cezalarının % 20'sini, tahsil edildiği ayı takip eden ayın sonuna kadar,

e) Kurum, mali yıl sonunda her türlü giderlerinin karşılanmasından sonra kalan miktarın % 20'sini, her yıl Ocak ayının sonuna kadar,

Bakanlığa bildirir. Bu meblağ aynı süre içinde Bakanlığın Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır ve bütçeye "Evrensel hizmet gelirleri" adı altında gelir kaydedilir.

Bu süre içinde ödenmeyen katkı payları, Bakanlığın ilgili vergi dairesine yapacağı başvuru üzerine, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Vergi dairelerinde yapılan tahsilatlar ertesi ayın sonuna kadar Bakanlığın Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır. Süresinde ödenmeyen katkı paylarına, vade tarihinden öndendiği tarihe kadar geçen süre için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre gecikme zammı uygulanır.

Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen oranları % 20'sine kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

İşletmecilerin evrensel hizmet sağlama yükümlülükleri nedeniyle ortaya çıkan evrensel hizmetin net maliyetinin karşılanması ve bu Kanun gereğince yapılacak diğer harcamaları karşılamak için Bakanlık bütçesine her yıl evrensel hizmet gelirleri tahmini kadar ödenek öngörülmüştür. Evrensel hizmetler için ödenek ihtiyacı bu hizmet gelirleri tahmininden fazla olması halinde yeterli ödenek Bakanlık bütçesine öngörülmüştür. Bu amaçla konulan ödenek münhasıran, bu Kanun ile Bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesi için kullanılır. Evrensel hizmet gelirlerinin tahsili ve giderlerin yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Maliye Bakanlığının müştereken hazırlayacağı yönetmelikle belirlenir.

Evrensel hizmetin net maliyeti

MADDE 7.- Evrensel hizmetin net maliyeti; yükümlü işletmecinin, hizmetleri evrensel hizmet kapsamında karşılamadığı zaman ile evrensel hizmet yükümlüsü olarak karşıladığı zamanki net maliyetleri arasındaki fark esas alınarak hesaplanır. Ancak, evrensel hizmetin net maliyetinin hesaplanmasında, işletmecilerin evrensel hizmet yükümlüsü olması dolayısıyla elde edeceği faydalar da göz önüne alınarak değerlendirme yapılır. Evrensel

hizmet yükümlülüğünün getirdiği ilave maliyet yükünü ortaya çıkaracak bu hesaplama net maliyetler üzerinden yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

MADDE 8.- 9.4.1987 tarihli ve 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2 nci maddesine aşağıdaki (l) bendi eklenmiştir.

l) Evrensel hizmet politikalarını ilgili kanunların hükümleri dahilinde ülkenin sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik şartlarına göre belirlemek, Hükümetin genel politikasını uygulamaya yönelik tedbirleri almak, evrensel hizmetin yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, uygulanmasını takip etmek ve net maliyetiyle ilgili hesapları onaylamak.

MADDE 9.- 3348 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, mevcut (h) bendi (o) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

h) Evrensel hizmetin sağlanması ile ilgili mevzuat hükümleri dahilinde evrensel hizmetin yürütülmesini sağlayacak esasları tespit etmek, uygulanmasını takip etmek ve işletmecilerin net maliyetlerinin karşılanmasını sağlamak,

i) Evrensel hizmet kapsamındaki hizmetleri karşılama talebinde bulunan işletmeciler arasından, bölgesel ve ulusal çapta evrensel hizmet yükümlüsünü hizmet satın alma yoluyla belirlemek,

j) Evrensel hizmet yükümlülerine ödeme yapmak,

k) Evrensel hizmetin net maliyetinin hesaplanmasına, belirlenen usul ve esaslar dahilinde gerçekleşip gerçekleşmediğine dair yükümlü işletmeciyi izlemek, denetlemek veya masrafları evrensel hizmet gelirlerinden karşılanmak üzere bağımsız denetçiler tarafından denetlenmesini sağlamak,

l) Düşük gelirliler ve özürülüler gibi sosyal açıdan korunması gereken kesimlerin evrensel hizmetten eşitlik, taraf gözetmeme ilkeleri temelinde ve karşılayabilecekleri fiyat seviyesinde yararlanabilmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek,

m) Belirlenecek esaslar dahilinde merkeze uzak ve kırsal bölgelerden oluşan yüksek maliyet alanlarına hizmetlerin götürülebilmesi için, gerektiğinde geçici evrensel hizmet yükümlüsünü belirlemek,

n) Evrensel hizmet yükümlüsü işletmecilerin net maliyetlerinin hesaplanma yöntemi ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemek,

MADDE 10.- 5.4.1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanununun 7 nci maddesinin (m) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (n) bendi eklenmiş, mevcut (n) bendi (o) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

n) İlgili kanun hükümleri dahilinde, evrensel hizmet kalitesini ve standartlarını denetlemek ve buna ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemek, bu hususta gerekli tedbirleri almak,

MADDE 11.- 4.2.1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 1 inci maddesinin sekizinci fıkrasının "Türk Telekom, görev sözleşmelerinde belirlenen asgari hizmetleri sunmakla yükümlüdür" şeklindeki son cümlesi ile aynı maddede yer alan "Asgari hizmet" tanımı madde metninden çıkarılmış; 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan "Asgari" ibaresi "evrensel" olarak değiştirilmiş ve 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi "Türk Telekom veya başka bir işletmecinin, vermekle yükümlü olduğu evrensel hizmet dahil, bazı hizmetlerin maliyetini başka hizmetlerin ücretlerinden karşılamak zorunda olduğu haller," şeklinde değiştirilmiş ve bu Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 11.- Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketine ait hazır değerlerden (menkul kıymetler dahil), Şirkette, NATO ve TAFICS proje avansları hariç olmak üzere, nakit değer olarak bırakılacak 350 milyon YTL ile 2005 yılına ilişkin olağan Genel Kurul toplantısında kâr dağıtım kararının alınmasını müteakip dağıtılabılır kârdan mahsup edilmek üzere temettü avansı olarak 16.1.2006 tarihine kadar Hazine Müsteşarlığı İç Ödemeler Saymanlığına yatırılacak olan 600 milyon YTL dışında ve azami 2.5 milyar YTL'ye kadar olan meblağ 16.1.2006 tarihinde Hazine Müsteşarlığı İç Ödemeler Saymanlığı hesabına aktarılır ve bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Bütçeye gelir kaydedilecek olan bu tutardan, 2006 yılında TCDD Genel Müdürlüğünün yeni demiryolu yapımı, muhtelif demiryolu hatlarının bakımı, onarımı veya iyileştirilmesi ve çeken-çekilen demiryolu araçlarının temini ile köy içme suyu ve köy yollarıyla ilgili yatırım projeleri ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere, Yatırım Programı ile KİT Yatırım ve Finansman Programında öngörülecek kısım Yüksek Planlama Kurulu kararıyla belirlenir.

Ancak, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 16.1.2006 tarihinden önce % 51'den fazla hissesinin özelleştirme suretiyle devri işlemlerinin gerçekleşmesi halinde, birinci fıkrada belirtilen aktarma ve gelir kaydına ilişkin hükümler uygulanmaksızın hisse devir tarihi itibarıyla Şirkette, NATO ve TAFICS proje avansları, nakit değer olarak bırakılacak 350 milyon YTL ve devir tarihinde şirket tarafından temettü avansı olarak 16.1.2006 tarihine kadar Hazineye aktarılması öngörülen 600 milyon YTL'nin aktarılmamış olması halinde bu tutar dışındaki hazır değerler hisse devir tarihi öncesi Şirketin açacağı ayrı bir hesaba hisse devir tarihinde aktarılır. Bu hesapta izlenen tutar ve her türlü neması (bu nemaya ilişkin olarak ödenecek vergiler düşüldükten sonra) 16.1.2006 tarihinde Hazine Müsteşarlığı İç Ödemeler Saymanlığına aktarılır ve bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Bütçeye gelir kaydedilecek olan bu tutardan, birinci fıkrada belirtilen yatırım projeleri ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere, Yatırım Programı ile KİT Yatırım ve Finansman Programında öngörülecek kısım Yüksek Planlama Kurulu kararıyla belirlenir.

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin % 51'den fazla hissesinin özelleştirme suretiyle devri işlemlerinin 16.1.2006 tarihinden sonra gerçekleşmesi halinde ise, hisse devir tarihi itibarıyla, Şirkette 350 milyon YTL nakit değer ve NATO ve TAFICS proje avansları dışındaki hazır değerler, hisse devir tarihinde Hazine Müsteşarlığı İç Ödemeler Saymanlığına aktarılır ve bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Aktarılacak bu tutar, hiçbir surette yukarıda belirtilen yatırım projeleri ve faaliyetlerinde kullanılmaz.

Ayrıca, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde 21.4.2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 1 inci maddesi çerçevesinde devredilen Kablo TV hizmetlerinden doğan sermaye ihtiyacına binaen, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'den Türksat A.Ş.'ye Hazinesin sermaye payı olarak 100 milyon YTL aktarılır.

Bu madde gereğince aktarılacak tutarlar (temettü avansı hariç), öncelikle Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin geçmiş yıllar kârları üzerinden ayrılan yasal yedek akçelerinden ve daha sonra ise enflasyon düzeltme kârlarından mahsup edilir. Yapılacak aktarma işlemleri Kurumlar Vergisi Kanunu ve Gelir Vergisi Kanunu uygulamaları yönünden kâr dağıtımını veya işletmeden çekiş olarak değerlendirilmez. Bu madde çerçevesinde yapılacak aktarmalar, gerek aktarma işleminin yapıldığı gerekse izleyen vergilendirme dönemlerinde herhangi bir şekilde Kurumlar Vergisi matrahının ve dağıtılabılır ticarî kârın tesbitinde indirim konusu yapılmaz. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin bilançosunun aktifinde malî duran varlıklar içerisinde yer alan iştiraklerin değerinde oluşabilecek iştirak değer düşüklüğü karşılıkları, malî ve ticarî kârın hesabında gider addolunmaz. Bu tutarlar, herhangi bir faaliyet yılıyla sınırlı olmaksızın, öncelikle enflasyon düzeltme kârlarından, bunun yeterli olmaması halinde ise sermaye yedeklerinden, bu yedekler oluştuğça mahsup edilmek suretiyle ya da Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaksızın Şirketin sermayesinin azaltılması yoluyla değerlendirilir.

Bu madde gereğince yapılacak aktarma işlemlerinin gerçekleşmesinden sonra, bu işlemlerle ilgili olarak Şirkete herhangi bir malî yükümlülük getirilemez.

Bu madde kapsamında aktarılan nakit tutarlar ve bunlarla ilgili işlemler nedeniyle düzenlenecek kâğıtlar her türlü vergi, resim ve harçtan muaf ve müstesnadır.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usûl ve esaslar Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

MADDE 12.- Ekli (1) sayılı listede belirtilen kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Ulaştırma Bakanlığına ilişkin bölümüne eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu Kanunda belirlenen evrensel hizmeti sağlamakla yükümlü işletmecilerin mevcut imtiyaz ve görev sözleşmeleri ile ruhsat ve genel izinlerinde yer alan 3 üncü maddede belirtilen ilkelere aykırı düzenlemeler en geç bir yıl içerisinde bu Kanuna uygun hale getirilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanun uyarınca Ulaştırma Bakanlığına verilen görevlerin yerine getirilmesi amacıyla 2005 yılında ihtiyaç duyulan kadro değişiklikleri, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrası hükmü uygulanmaksızın anılan Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre yapılır.

Yürürlük**MADDE 13.-** Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.**Yürütme****MADDE 14.-** Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.**BU KANUNA AİT TUTANAKLAR****Türkiye Büyük Millet Meclisi**

Cilt	Birleşim	Sayfa
85	104	752
87	109	6
88	113	103:111, 221:230

I- Gerekçeli 927 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Plan ve Bütçe, AB Uyum, Esas Bayındırlık Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/1035